

PRAKTIJKVOORBEELD STEDELIJK KNOOPPUNT

Stationsgebied Rotterdam

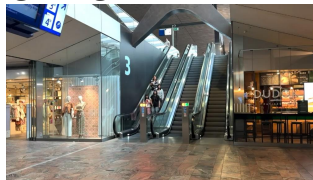

Een stedelijk knooppunt is een gebied van 4 km² rondom een OV-knooppunt. Het voor- en natransport rondom het OV-knooppunt bestaat voor het grootste deel uit fietsen en lopen; daarmee wordt het gebruik van de auto (inclusief parkeergelegenheid) binnen die 4 km² minder belangrijk.

Die complexiteit betreft ook het auditieve ontwerp: van wie is zo'n stedelijk knooppunt? Welke geluiden gaan de overhand krijgen? Is er uiteindelijk toch veel gemotoriseerd verkeer of zijn er voornamelijk menselijke stemmen en activiteiten te horen? Hoe zal de verhouding tussen reuring, ruis en rust uitpakken? Reuring – levendigheid, bedrijvigheid, gezellige drukte – lijkt gegarandeerd; ruis – het vrijwel permanente achtergrondgeluid van een grote stad: auto's, trams, treinen, mechanische installaties, etc. – ook; en rust? Zijn er bijvoorbeeld voldoende luwteplekken waar iemand zich even kan onttrekken aan de drukte en het rumoer? En kunnen dit soort plekken ook een belangrijke rol spelen in het tegengaan van hittestress en/of wateroverlast?

Tegen deze achtergrond kan gekeken worden naar het Rotterdam Central District XL (RCD XL), een voorbeeld van een stedelijk knooppunt in wording. Het onderkennen van het belang om ook een goede geluidsomgeving te creëren is ook hier nodig om de

Om deze video te bekijken, gebruik de QR

aandacht voor het visuele aan te vullen.

Reuring

Reuring staat voor een levendige, bedrijvige, drukke auditieve ambiance die niet (al te vaak) doorslaat naar geluidsoverlast en herrie. Een stedelijk knooppunt kent door het intensieve en meervoudige ruimtegebruik een grote mate van reuring. Er zijn veel functies op een klein oppervlak te vinden: wonen, winkels, kantoren, collectieve voorzieningen met ruime openingstijden en infrastructuur. De reuring-zones liggen bij voorkeur zo dicht mogelijk bij een OV-knooppunt en wat verder verwijderd van woongebieden.

Ruis

Het verschil tussen reuring en ruis is niet zozeer het decibel-niveau: ruis kan relatief zacht zijn en is vaak homogeen waar reuring meer pieken en dalen kent en veel heterogener is. Ruis is het storende of saaie geluid

van gemotoriseerd verkeer, bouwwerkzaamheden, industrie, windturbines, scheepvaart, etc. Ruis-zones zijn ook bij stedelijke knooppunten onvermijdelijk maar zijn bij voorkeur niet al te dominant in woongebieden.

Rust

Een rustige auditieve omgeving is niet monotoon noch druk of levendig, maar heeft een kalmerende invloed op mens en dier. Rust-zones zijn dus niet alleen groene zones (parken, luwteplekken, bossen); ook woongebieden en de omgeving van bijvoorbeeld ziekenhuizen en scholen zijn gebaat bij een kalme auditieve ambiance. Elk levend wezen heeft niet alleen behoefte aan rust op zijn tijd; het zou zelfs een grondrecht moeten zijn omdat het zo'n groot effect heeft op iemand gezondheid en algehele welbevinden.

Een aantrekkelijk stedelijk knooppunt kent een goede balans tussen reuring, ruis en rust

Ontwerpstrategieën

Het structureel terugdringen van gemotoriseerd verkeer in stedelijke knooppunten ten gunste van fietsers en voetgangers leidt tot meer auditieve rust en draagt daarnaast bij aan de veiligheid.

Voldoende voorzieningen verhogen de reuring van een stedelijk knooppunt en hebben ook een positief effect op gezondheid, leefbaarheid, en (sociale) veiligheid.

Het faciliteren van ontmoetingsplaatsen – zowel binnen als buiten – draagt bij aan, levendigheid, sociale interactie en inclusie. Verstaanbaarheid is daarbij cruciaal; daarvoor zijn geluidsluwe plekken nodig.

Net niet evenwijdig geplaatste gevels verminderen ruis en verhogen de sense of place. Gebouwen van harde materialen (glas, beton) die evenwijdig aan elkaar geplaatst zijn, laten geluiden meermaals weerkaatsen. Afzonderlijke geluiden zijn niet meer waarneembaar en het klinkt overal ongeveer gelijk. Daardoor gaat de sense of place verloren en voelen mensen zich niet thuis op die plek. Gevels die tenminste 4 graden ten opzichte van elkaar uit het lood staan voorkomen dit.

Zachte gevelmaterialen (hout of plantaardig materiaal), gevelreliëfs en/of gevelvergroening zorgen voor verstrooiing en absorptie. De aanwezige geluiden klinken daardoor zachter en aangenamer.

Het dempen of maskeren van minder gewenste of onaangename geluiden kan plaatsvinden met veelal natuurlijke middelen: fonteintjes en stromend water hebben een maskerende werking, evenals grote, ruisende bomen; struiken, bomen, groene gevels, en een zachte ondergrond (gras, aarde) absorberen geluid.

Naast het tegengaan van hittestress of wateroverlast, helpen pocket parks om even tot rust te komen. Een succesvol pocket park is relatief rustig, dat wil zeggen dat het er (aanmerkelijk) stiller is dan in het omringende gebied.

Kleine, ronde of ongelijkvormige objecten in straten of parken verstrooien geluid. Dit effect is plaatselijk en kan worden ingezet om de verstaanbaarheid in een drukke omgeving te verhogen.

Geluidskunst kan een auditief onaangenaam of saai gebied verlevendigen en verrassend werken waardoor een andere relatie tot de omgeving ontstaat.

Zie ook:

[Praktijkvoorbeeld kunst in de openbare ruimte: Sheaf square, Sheffield](#)

[Praktijkvoorbeeld luwteplek: Reigerspark, Gent](#)

[Geluid en sociale interactie](#)

[Geluid en inclusie](#)

[Geluid en veiligheid](#)

[Bodem](#)

[Ontmoetingsplekken](#)

[Geluidskunst](#)

Achtergrond:
Vanuit het Ministerie van Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening worden initiatieven ontplooid om gemeenten te bewegen meer aandacht te geven aan ruimtelijke kwaliteit. De handreiking 'Stedelijke knooppunten' gaat over gebiedsontwikkeling rondom stations.

Het Ruimtelijk raamwerk RCD XL maakt de ontwikkelingsgeschiedenis van het zogenoemde Rotterdam Central District (RCD) inzichtelijk en schetst de toekomstige ruimtelijke en programmatische ontwikkelingen.

Hoewel in beide documenten de verblijfskwaliteit van de buitenruimte hoog op de prioriteitenlijst staat, wordt de bijdrage van geluid hieraan nog slechts in beperkte mate onderkend.

Bron van deze tekst:

<https://inspiratiegidsgeluid.soundtrackcity.nl/deel7-stedelijk-knooppunt-stationsgebied-rotterdam.html>

U kunt ook deze QR scannen